

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประชากรในการวิจัยคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยใน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 5 มหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 42,448 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 500 คน เป็นนักศึกษาชาย จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 และนักศึกษาหญิงจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งหมด 500 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา พฤติกรรมการติ่ม แรงจูงใจในการติ่ม ความคาดหวังทางบวกจากการติ่ม ความคาดหวังทางลบจากการติ่ม และ การแสวงหาความตื่นเต้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมกรรมการติ่มเครื่องติ่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามสมมติฐานเมื่อยังไม่มีการปรับแนวอิทธิพลของตัวแปรใด ๆ พบว่าโมเดลไม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลประจักษ์โดยมีค่า Chi-square เท่ากับ 98.76, ค่า df เท่ากับ 26, ค่า χ^2/df เท่ากับ 3.79, ค่า p เท่ากับ .00, ค่า GFI เท่ากับ .98, ค่า AGFI เท่ากับ .86, ค่า SRMR เท่ากับ .06, ค่า RMSEA เท่ากับ .075, ค่า NFI เท่ากับ .99, ค่า NNFI เท่ากับ .97 และแนวทางความสัมพันธ์หรือการส่งอิทธิพลของตัวแปรที่ศึกษาในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงพบว่า เส้นทางอิทธิพลการแสวงหาความตื่นเต้น ความคาดหวังทางบวก และความคาดหวังทางลบมีอิทธิพลทางตรง

ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยจึงได้ปรับโมเดลใหม่โดยตัดเส้นทางอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญออก เพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “โมเดลประหยัด”

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 52.86 ท็องศาอิสระ (df) เท่ากับ 73 ค่า χ^2/df เท่ากับ 0.72 ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .963 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .97 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .017 ค่าดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .000 กราฟคิวพล็อตมีความชันในแนวเส้นทแยงมุมมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานอยู่ระหว่าง - 2.36 ถึง 2.14 ซึ่งมีค่าสมบูรณ์ต่ำกว่า 2.576 (ค่าวิกฤตของค่ามาตรฐานเมื่อค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .01) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีค่าเท่ากับ .79 แสดงว่า แรงจูงใจในการดื่ม ความคาดหวังทางบวกจากการดื่ม ความคาดหวังทางลบจากการดื่ม และการแสวงหาความตื่นเต้นในโมเดลสามารถอธิบายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ร้อยละ 79

สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน 4 ข้อ ดังนี้

1. แรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ความคาดหวังทางบวกไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มโดยผ่านแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. ความคาดหวังทางลบจากการดื่มไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่มโดยผ่านแรงจูงใจในการดื่ม
4. การแสวงหาความตื่นเต้นไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน 3 ตัวแปรได้แก่ อิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านความคาดหวังทางบวก และแรงจูงใจในการดื่ม และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบผ่านความคาดหวังทางลบ

ผลการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการดื่มเป็นตัวกำหนด ซึ่งแรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการแสวงหาความตื่นเต้น ความคาดหวังทางบวกและความคาดหวังทางลบมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยผ่านตัวแปรแรงจูงใจในการดื่ม ซึ่งการแสวงหาความตื่นเต้น ความคาดหวังทางบวกมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคาดหวังทางลบมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีสาขารัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตามสมมติฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงพบว่า โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ต้องมีการปรับโมเดล และมีผลทำให้เส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงเปลี่ยนไปจากโมเดลตามสมมติฐาน จึงนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. แรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มของนักศึกษา แสดงว่าเมื่อนักศึกษามีแรงจูงใจสูงส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการแสดงออกในรูปแบบของปริมาณ ความถี่และระดับปัญหาของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม เมื่อนักศึกษามีแรงจูงใจในการดื่ม เช่น ความต้องการอยากรู้อยากลอง เลียนแบบจากกลุ่มเพื่อน ค่านิยมทางสังคม ความกังวล ความเครียด ฯลฯ ที่เป็นทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกจะทำให้นักศึกษาตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น อีกทั้งนักศึกษาอยู่ในวัยที่มีเครือข่ายทางสังคมมากและเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลองทำให้มีแรงจูงใจส่งเสริม แรงจูงใจคล้ายตาม และแรงจูงใจทางสังคมในการดื่มมาก ซึ่งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบางครั้งได้รับการชักชวนจากกลุ่มเพื่อน บางครั้งเป็นความสนใจดื่มเพื่อให้ตนเองอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ต้องการ แม้แต่การเรียนรู้แบบจากกลุ่มเพื่อนและสังคม เช่น เห็นกลุ่มเพื่อนดื่มแล้วรู้สึกว่ามีเสน่ห์ ทนสมัย ก็จะทำให้ นักศึกษาอยากดื่มอยากรู้อยากลอง ขณะเดียวกันหากคนส่วนมากที่อยู่ในสังคมที่อยู่ด้วยมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แนวโน้มที่นักศึกษาจะดื่มก็จะสูงขึ้น ดังนั้น แรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกในการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการดื่มได้โดยตรง และเป็นปัจจัยสุดท้ายที่จะทำให้นักศึกษาตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Cox & Klinger, 1988; Cooper, 1994) แรงจูงใจในการดื่มจึงเป็นปัจจัยที่ชักนำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่ม และยังเกี่ยวข้องกับเป้าหมายของการดื่ม เมื่อนักศึกษาใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการแก้ไขปัญหาโดยการตั้งเป้าหมายและเชื่อว่า การดื่มจะทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นได้ เช่น ดื่มแล้วทำให้เข้าสังคมได้ง่าย มีการเพิ่มความสุขสนุกสนาน ลดความวิตกกังวล ลืมปัญหาต่างๆ เพื่อลดความรู้สึกที่ถูกทอดทิ้ง ฯลฯ ก็จะทำให้เขามีแรงจูงใจในการดื่มที่จะกระทำพฤติกรรมการดื่มที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Leigh & Stacy (2004) ที่ศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ถ้ามีความเชื่อเกี่ยวกับผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านบวก จะเพิ่มระดับการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ในทางกลับกันถ้ามีความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านลบ ก็จะลดหรือหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งความเชื่อผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านบวก ทำนายพฤติกรรมการดื่มได้ดีกว่าความเชื่อผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านลบ และ Anderson et al., (2011) ได้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มหรือไม่ดื่มขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ปรากฏว่า แรงจูงใจทางบวก และแรงจูงใจทางลบมีความสัมพันธ์กันเช่น แรงจูงใจทางสังคม และแรงจูงใจในการเผชิญปัญหา โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ Adams et al., (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างความหุนหันพลันแล่น และการแสวงหาความความตื่นเต้น กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า แรงจูงใจในการดื่มได้ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มโดยเฉพาะแรงจูงใจส่งเสริม (Enhancement Motive) แรงจูงใจทางสังคม เพราะนักศึกษาคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีผลกระทบทางลบต่อเขา และ LaBrie et al., (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ กลยุทธ์การป้องกันพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากอิทธิพลแรงจูงใจได้พบว่า การเกิดพฤติกรรมการดื่มนั้นมีสาเหตุจากแรงจูงใจ โดยเฉพาะมีอิทธิพลมาจากแรงจูงใจส่งเสริม เผชิญปัญหา และแรงจูงใจคล้ายตามที่สูง ส่วนกลยุทธ์การป้องกันการดื่มที่สูงนั้นเกี่ยวข้องกับการลดและหลีกเลี่ยงการดื่ม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้ข้อสรุปว่า ตัวแปรแรงจูงใจในการดื่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Cox & Klinger, 1988; Kuntsche et al., 2005, 2007; Urbán et al., 2008)

2. ความคาดหวังทางบวกไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มโดยผ่านแรงจูงใจการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แสดงว่า นักศึกษาที่มีความคาดหวังทางบวกจะทำให้เขามีแรงจูงใจในการดื่มที่สูงขึ้น แต่ความคาดหวังทางบวกจากการดื่มดังกล่าวจะไม่มีผลทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการดื่มได้โดยตรง เพราะความคาดหวังทางบวกเป็นความเชื่อต่อกับผลลัพธ์ที่จะได้รับการดื่มว่าจะสร้างผลดีให้กับตนเอง และคนรอบข้างในด้านความรู้สึก อารมณ์ และร่างกาย เพื่อให้ตนเองสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การที่นักศึกษามีความคาดหวังทางบวกจากการดื่ม เช่น เชื่อว่าเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะทำให้ตนเองเข้าสังคมได้ง่าย มีความสุข มีความมั่นใจจะทำให้ตนเองเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม รู้สึกผ่อนคลายกับการเรียน ฯลฯ ความคาดหวังทางบวกเหล่านี้เป็นแรงส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการดื่ม (Cox & Klinger, 1988) ความคาดหวังทางบวกเป็นปัจจัยทางความคิด (Cognitive) เป็นสื่อกลางที่มีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในการกำหนดพฤติกรรม ซึ่งความคิดประเมินเหตุการณ์ ความเชื่อที่บุคคลยึดถือ และความสามารถของบุคคลในการที่จะกระทำ มีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรม ที่จะทำให้นักแสดงพฤติกรรมออกมา

(Bandura, 1977) แสดงว่า เมื่อนักศึกษามีความคาดหวังทางบวกต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความเชื่อต่าง ๆ ที่คาดว่าจะได้รับนั้นไม่ได้กำหนดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยตรง แต่มันยังขึ้นกับแรงจูงใจในการดื่ม อิทธิพลทางสภาพแวดล้อมเช่น กลุ่มเพื่อน สังคม และสุขภาพร่างกาย ฯลฯ ในบางสถานการณ์ในการดื่ม เช่น การดื่มในงานเลี้ยงงานสังสรรค์ เมื่อนักศึกษามีความเชื่อว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยให้สนุกสนาน เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ฯลฯ แต่ขณะที่สถานการณ์ในงานเลี้ยงสังสรรค์ เพื่อน ๆ ไม่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือมีการชักชวนจากกลุ่มเพื่อน และสังคมก็จะทำให้นักศึกษาไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ถึงแม้จะคิดว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานเลี้ยงจะทำให้เกิดความสนุกสนานก็ตาม หรือบางสถานการณ์นักศึกษามีความเชื่อว่า การดื่มจะลดความเครียด ความกังวล แต่ในขณะที่สุขภาพร่างกายมีอาการเจ็บป่วย ก็จะทำให้เขาไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ถ้าหากว่าสถานการณ์ในงานเลี้ยงนักศึกษามีความคาดหวังทางบวกว่า เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เข้าสังคมได้ง่าย เพิ่มความสนุกสนาน และ อีกทั้งยังได้รับการชักชวนให้ดื่ม โอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะสูงขึ้น ดังนั้น ความคาดหวังทางบวกจากการดื่มจึงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่มโดยผ่านแรงจูงใจในการดื่ม (Kuntsche et al., 2005) แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังทางบวกเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kong and Bergman, (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการดื่มของวัยรุ่นที่เป็นผู้ดื่มหน้าใหม่ ที่ประกอบด้วยตัวแปรความคาดหวัง (Expectancies) แรงจูงใจในการดื่ม (Drinking motive) และพฤติกรรมการดื่ม พบว่า ความคาดหวังทางบวกมีอิทธิพลในการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการดื่ม โดยตัวแปรแรงจูงใจในการดื่มเป็นตัวแปรสื่อกลางระหว่าง ความคาดหวังทางบวก กับพฤติกรรมการดื่ม แสดงว่า บุคคลมีความคาดหวัง จากผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิด ๆ เช่น การคาดหวังว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะช่วย ในการลดปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์ทางสังคมได้ แต่ความคาดหวังเหล่านั้นมีอิทธิพลโดยตรงต่อการส่งเสริมแรงจูงใจในการดื่ม และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิด ๆ และ Anderson et al., (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดื่มหรือไม่ดื่มของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ และความคาดหวัง พบว่า แรงจูงใจในการดื่มเป็นสิ่งสำคัญในรูปแบบความคิด และการตัดสินใจของวัยรุ่น ซึ่งการตรวจสอบโมเดลแสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจที่ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจดื่มขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทางสังคม และแรงจูงใจการเผชิญปัญหา ส่วนความคิดความคาดหวังทางบวกอื่น ๆ มีลักษณะของการสนับสนุน ทำให้วัยรุ่นมีแรงจูงใจที่จะตัดสินใจดื่มมากกว่า การปฏิเสธที่จะไม่ดื่ม ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Hasking et al., (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเผชิญปัญหา ความคาดหวังจากการดื่ม แรงจูงใจในการดื่มและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ความคาดหวังจากการดื่ม

เพื่อเพิ่มความมั่นใจและการลดความตึงเครียด เป็น ตัวแปรส่งผ่านระหว่าง การหลีกเลี่ยงการเผชิญ ปัญหาภัยพิบัติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ และสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการตี แรงจูงใจในการ ตีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการตี และ Nicolai, Moshagen, and Demmel (2012) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบความคาดหวังจากการตีและพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังทางบวกและทางลบมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการเพิ่มขึ้นของอายุ ซึ่งความคาดหวังทางสังคม และการเพิ่มประสิทธิภาพทางเพศจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มที่มีอายุน้อย ส่วน ความคาดหวังการลดความเครียด และการเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองจะมีอิทธิพลกลับกลุ่มวัยรุ่นมาก และสอดคล้องกับ สุจิตรา อินทวงษ์ (2548) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคาดหวังจากการตีแอลกอฮอล์ และแบบแผนการตีแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความคาดหวังจากการตี แอลกอฮอล์แต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการตีแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่น คือ ด้านความกล้าแสดง ด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ ด้านความรู้สึกพึงพิง ด้านการกระตุ้นในเรื่อง เกี่ยวกับเพศ ด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิด และการลดความตึงเครียดมีความสัมพันธ์กับแบบแผน การตีแอลกอฮอล์ของเด็กวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ความคาดหวังทางลบจากการตีไม่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อพฤติกรรมการตี เครื่องตีแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการตีโดยผ่านแรงจูงใจในการตี แสดงว่า นักศึกษาที่มีความคาดหวังทางลบจากการตีจะทำให้ นักศึกษามีแรงจูงใจในการตีต่ำและ พฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ก็จะน้อยลงไปด้วย เพราะความคาดหวังทางลบจากการตี เป็นความเชื่อต่อกับผลลัพธ์ที่จะได้รับการตีว่า จะส่งผลกระทบที่ไม่ดีให้กับตนเองและคนรอบ ข้าง ในด้านความรู้สึก อารมณ์ และร่างกาย เช่น การตีจะทำให้ตนเองกลายเป็นคนก้าวร้าว ความคุม สติไม่ได้ เกิดอาการเจ็บป่วย ขาดสมาธิในการเรียน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เขามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ เครื่องตีแอลกอฮอล์ รู้สึกหวาดกลัวต่อกับสิ่งต่างที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ทำให้เขาหลีกเลี่ยงจากการตี ดังนั้น ความคาดหวังทางลบจากการตีไม่มีอิทธิพลทางตรงในการทำให้เกิดพฤติกรรมการตี แต่มี อิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการตีโดยผ่านแรงจูงใจในการตี เพราะความคาดหวังเป็น การคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าว่า สิ่งที่จะกระทำนั้นสามารถกระทำได้หรือไม่ ผลลัพธ์ที่ดีหรือไม่ดีอย่างไร และคุณค่าจากผลของการกระทำที่เกิดขึ้นที่ต้องการหรือไม่อย่างไร (Vroom, 1964) ดังนั้น ความคาดหวังทางลบจากการตีที่นักศึกษาได้คาดการณ์ไว้ว่าการตีจะสร้างผลกระทบทางลบต่อ อารมณ์ ความคิด ร่างกาย และสังคม ไม่มีผลดีแก่ตนเองจะทำให้ นักศึกษาหักห้ามใจตนเอง และหาวิธี หลีกเลี่ยงจากการตีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นก็น้อยลงไปด้วย แม้ว่าบางครั้งในสถานการณ์ ทางสังคม กลุ่มเพื่อนมีการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ เมื่อนักศึกษามีความคาดหวังทางลบต่อเครื่องตี แอลกอฮอล์ว่า การตีเครื่องตีแอลกอฮอล์จะทำให้เขาขาดสติ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เกิดผล กระทบต่อสุขภาพ ฯลฯ ก็จะทำให้ นักศึกษาเผชิญปัญหาโดยการหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธที่จะไม่ตี

โดยการหาเหตุผลในการปฏิเสธ เช่น สุขภาพไม่พร้อมที่จะดื่ม แพทย์หรือพยาบาลแนะนำไม่ให้ดื่ม ฯลฯ ซึ่งก็จะทำให้แรงจูงใจในการดื่มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยลงไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Oei and Morawska (2004) ได้ทำการศึกษาผลกระทบจากความคาดหวังและการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้โมเดลความรู้ความเข้าใจต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ความคาดหวังทางบวกจากการดื่มและการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มสามารถอธิบายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังทางบวกและการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การดื่มทั้ง 4 แบบได้แก่ การดื่มทั่วไป การดื่มเพื่อสังคม พฤติกรรมการดื่ม การดื่มหนัก และการดื่มที่เป็นปัญหาหรือนักดื่ม นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ Urban et al., (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหวังการดื่มและแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสื่อกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจและพฤติกรรมการดื่มของกลุ่มวัยรุ่น พบว่า ความคาดหวังทางลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์ในลักษณะของการส่งเสริมแรงจูงใจในการดื่ม และยังสอดคล้องกับ Black et al., (2012) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังจากการดื่มและการรับรู้ความสามารถของตนทางสังคม ที่เป็นสื่อกลางระหว่างพฤติกรรมการดื่มกับความวิตกกังวลทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า การลดความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธเพิ่มขึ้น ซึ่งก็จะทำให้แรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมที่เป็นอันตรายและความวิตกกังวลลดลง

4. การแสวงหาความตื่นเต้นไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน 3 ตัวแปรได้แก่ อิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านความคาดหวังทางบวกและแรงจูงใจในการดื่มและมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบผ่านความคาดหวังทางลบ ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษามีการแสวงหาความตื่นเต้น อยากรู้ อยากลอง แสวงหาสิ่งแปลกใหม่ และประสบการณ์ใหม่ รู้สึกเบื่อหน่ายเร็วกับกิจกรรมที่เคยทำซ้ำ ๆ หรือการกระทำที่เสี่ยง และอันตราย ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยตรง แต่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการดื่มเป็นตัวกำหนด อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะให้ความสำคัญต่อการคบเพื่อนหรือทำตามกลุ่มเพื่อนมาก จึงมีการเลียนแบบหรือทำตามกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เกิดการยอมรับภายในกลุ่มเพื่อน และจากการที่นักศึกษาวัยนี้จะมีอารมณ์ที่ อ่อนไหวง่ายหวั่นไหวตามสภาพแวดล้อม คล้อยตามเพื่อนได้ง่าย ขาดความยั้งคิด มีความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง จึงเป็นสาเหตุที่ นำไปสู่การดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งเป็นวัยที่เริ่มห่างเหินจากพ่อแม่ ชอบเข้าสังคมที่ตนชอบและต้องการ โดยยึดเพื่อนเป็นหลัก การที่นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการชักจูงของเพื่อนก็เพราะนักศึกษามีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามเพื่อน แรงจูงใจส่งเสริม และ

แรงจูงใจทางสังคมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Cox and Klinger (1988) ที่เสนอว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคคลขึ้นอยู่กับแรงจูงใจเป็นตัวกำหนดและเป็นปัจจัยสุดท้ายที่จะทำให้บุคคลนั้นตัดสินใจดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นนักศึกษาที่มีการแสวงหาความตื่นเต้นสูง เช่น การแสวงหาประสบการณ์ การแสวงหาการผจญภัย ความรู้สึกเบื่อหน่ายเร็วและการไม่รู้จักรักห้ามใจตนเอง จึงเป็นลักษณะของการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความคาดหวังทางบวกจากการดื่มและแรงจูงใจในการดื่มเพื่อให้ตนเองได้เข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อนหรือคนที่ชอบ ดื่มเพื่อให้ถูกสังคมมองว่าตนเองเป็นคนทันสมัย หรือดื่มเพื่อให้สามารถคุยกับเพื่อนนาน ๆ ทำให้ตนเองไม่รู้สึกเบื่อ ซึ่งถ้านักศึกษามีการแสวงหาความตื่นเต้นที่สูง หากไม่มีแรงจูงใจเหล่านี้ก็จะทำให้พวกเขาไม่สามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามลำพังได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Magid et al., (2007) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความตื่นเต้นเร้าใจและการหุนหันพลันแล่น ต่อกับการเกิดพฤติกรรมการดื่ม โดยมีตัวแปรแรงจูงใจในการดื่มเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ พบว่า บุคคลที่มีลักษณะการแสวงหาความตื่นเต้นที่สูงจะมีพื้นฐานของการกระตุ้นอารมณ์และแรงจูงใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง เพราะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นการเพิ่มอารมณ์ทางบวกของนักศึกษาทำให้ไม่สามารถหักห้ามใจตนเองต่อการดื่ม และยังสอดคล้องกับ Adams et al., (2012) ที่พบว่า การแสวงหาความตื่นเต้นมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการดื่มทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มและเกิดปัญหาจากการดื่มตามมา เพราะการดื่มทำให้นักศึกษาไม่สามารถหักห้ามใจตนเองไม่ให้ดื่ม และปัจจัยบุคลิกภาพ การแสวงหาความตื่นเต้นทำให้นักศึกษาขาดการไตร่ตรองยั้งคิด และ Kim and Kim (2012) พบว่า แนวโน้มของการแสวงหาความตื่นเต้น การรับรู้การดื่มจากกลุ่มเพื่อน และการดื่มที่เป็นอันตราย ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่ม

การแสวงหาความตื่นเต้น มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อพฤติกรรมการดื่ม โดยผ่านตัวแปรความคาดหวังทางบวก และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่ม โดยผ่านตัวแปรความคาดหวังทางลบ แสดงว่า นักศึกษาที่มีความต้องการแสวงหาความตื่นเต้นสูง จะทำให้นักศึกษามีความคาดหวังจากการดื่มที่สูงขึ้น แต่จะมีความคาดหวังทางลบจากการดื่มน้อยลง ดังนั้น การที่นักศึกษามีการแสวงหาความตื่นเต้นสูงเช่น เป็นคนไม่รู้จักรักห้ามใจตนเอง ชอบทำกิจกรรมที่สนุกสนาน ต้องการมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ความชอบความรู้สึกเหล่านี้จะกระตุ้นให้นักศึกษามีความคาดหวังทางบวกจากผลของการดื่มที่สูงขึ้น เช่น เชื่อว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เขามีความตื่นเต้นสนุกสนาน ได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนใหม่ รู้สึกเป็นคนทันสมัย และกล้าทำกิจกรรมเสี่ยงได้ก็จะทำให้เขามีทัศนคติที่ดีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นเมื่อนักศึกษามีการแสวงหาความตื่นเต้นสูง ความคาดหวังทางบวกจากการดื่มก็จะสูงขึ้นด้วย (Galen & Rogers, 2004; Kuntsche et al., 2007; Urbán et al., 2008; Goldsmith et al., 2009; Hasking, Lyvers, & Carpio, 2011)

ขณะเดียวกันนักศึกษาที่มีการแสวงหาความตื่นเต้นที่สูงความคาดหวังทางลบจากการดื่มก็จะน้อยลง เพราะนักศึกษาที่มีการแสวงหาความตื่นเต้นไม่ได้คิดคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และ ครอบข้างเช่น การดื่มจะส่งผลกระทบต่ออารมณ์ ต่อความคิด ต่อร่างกาย เมื่อดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์จะทำให้มีอาการโกรธ ไม่สามารถควบคุมสติตนเอง ไม่มีอารมณ์ที่จะเรียน ขาดสมาธิ ในการเรียนทำให้ความจำไม่ดี ส่งผลกระทบต่อร่างกายเกิดอาการเจ็บป่วย เกิดอุบัติเหตุเสี่ยงต่อ ความพิการ ทำให้ครอบข้างได้รับผลกระทบ ที่เป็นผลกระทบทางลบที่อาจจะเกิดขึ้น นักศึกษาคิดว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้เขามีความตื่นเต้น สนุกสนาน ดังนั้น นักศึกษาที่มีการแสวงหา ความตื่นเต้นสูงความคาดหวังทางลบจากการดื่มน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ Hittner and Swickert (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเคราะห์เอกสารการแสวงหาความตื่นเต้น (Sensation seeking) และ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol use) พบว่า องค์ประกอบการแสวงหาความตื่นเต้น ทั้ง 4 องค์ประกอบชี้ให้เห็นว่า การไม่สามารถหักห้ามใจตนเองมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์มากที่สุด มีผลต่อความคาดหวังทางบวก ทำให้เกิดแรงจูงใจในการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และ Adams et al., (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แรงจูงใจเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ ระหว่างการไม่สามารถหักห้ามใจตนเองกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบเส้นทางอิทธิพล ที่มีตัวแปรความหุนหันพลันแล่น การขาดการไตร่ตรอง และการแสวงหาความตื่นเต้น พบว่า ความหุนหันพลันแล่น การแสวงหาความตื่นเต้น และการขาดการไตร่ตรอง มีอิทธิพลต่อปัญหาที่เกิดจากการ ดื่มของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การแสวงหาความตื่นเต้นและการขาดการไตร่ตรอง มีอิทธิพลทางตรงต่อปัญหาที่เกิดจากการดื่มและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจ

โดยสรุป พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกิดจาก แรงจูงใจในการดื่ม ซึ่งแรงจูงใจในการดื่มได้รับอิทธิพลแรงสนับสนุนจากความคาดหวังทางบวก และ การแสวงหาความตื่นเต้นที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการดื่ม ส่วนความคาดหวังทางลบจากการดื่มไม่มี ผลต่อการส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการดื่มและพฤติกรรมการดื่ม เมื่อนักศึกษามีความคาดหวังทางลบ จากการดื่มที่สูงก็จะทำให้มีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นน้อยโอกาสที่จะมีพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะน้อยลงไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยนี้พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ แรงจูงใจในการดื่ม ซึ่ง ทำหน้าที่เป็นตัวแปรเชื่อมกลางระหว่าง การแสวงหาความตื่นเต้น ความคาดหวังทางบวก ความคาดหวังทางลบ กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะการนำ ผลการวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสำหรับป้องกันการเพิ่มจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็่นนักศึกษาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่รับผิดชอบใช้เป็นแนวทางรณรงค์และลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา โดยการปรับเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาให้มีการแสวงหาความตื่นต้น ความคาดหวังทางบวกและแรงจูงใจในการดื่มให้น้อยลง ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคาดหวังทางลบจากการดื่มมาก ๆ นำข้อมูลและผลกระทบที่เกิดเชิงประจักษ์ทั้งภายในและต่างประเทศให้นักศึกษาได้รับรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นการศึกษาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นเพียงตัวแทนของประชากรเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ควรมีการนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีไปศึกษากับนักเรียนในโรงเรียนเอกชนหรือนักเรียนในชั้นมัธยมตอนปลายของรัฐ เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลข้ามกลุ่ม (Cross Validation) ในนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ซ้ำกันเพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของโมเดลที่พัฒนาขึ้น

2. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การแสวงหาความตื่นต้นมีอิทธิพลทางตรงต่อความคาดหวังทางบวก และแรงจูงใจในการดื่ม ทำให้เกิดพฤติกรรมการดื่ม ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จึงควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษาเกิดการแสวงหาความตื่นต้นเพื่อหาแนวทางลดและแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา เพื่อเป็นแนวทางการลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3. ควรนำผลการวิจัยนำไปสร้างกิจกรรมและติดตามผลระยะยาวในกลุ่มนักศึกษาในการลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อลดจำนวนผู้ดื่มหน้าใหม่ในชั้นต่อไป